

Titel: Genus og numerus i dansk, [LITT] 141-0130

Citation: "Genus og numerus i dansk, [LITT] 141-0130", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 24. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_141-shoot-wacc-1992_0005_141_LITT_0130_p24_bP23_TB00030/facsimile.pdf (tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Prof. Hjelmslev
Lingvistiske kollokvier 1959 I
14/4

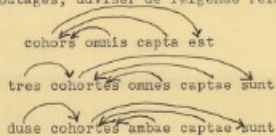
Bemærkninger til Povl Skårup 18/3 (om dualis, kollektiv og komparation).
Nogle bemærkninger fremsat mundtligt 18/3, 23/3 og 1/4 gen-
tages ~~ikke/helt~~ kun her, ^{men} det er nødvendigt for argumentationen.
ad a: Dualis.

1. Ang. de enkelte sprog:

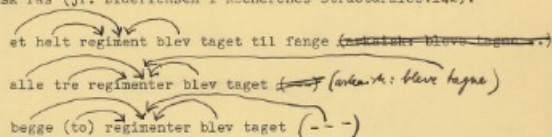
1a. For at afgøre, om de omhandlede størrelser (i omnia osv.)
er konverterede (som det hævdes), tematiserede, eller funda-
mentale, må selektionsretningen i hvert enkelt tilfælde be-
stemmes. En undersøgelse heraf vil forsåvidt bekræfte Skårups
thesis, som epitetet (adledet) i alle tilfældene må siges at
selektere overledet, og denne selektion kan indkredses til mor-
femkategorier. (Hj., Sur l'indépendance de l'épithète 1956,
sær p. 11; Hj. i Acta Linguistica I (La notion de rection,
1939) p. 19 var en usdig komplikation, som senere er forladt.)
- Relationen mellem verbum og kasus (subjekt) er derimod for-
skellig i de forskellige sprog, hvilket ~~ikke~~ irrelevant for ar-
gumentet.

Hj dog
synes

Hvis de latinske mønstrekskempier (trods reel betænkelig-
hed) godtages, udviser de følgende relationer:

I dansk fås (jf. Diderichsen i Recherches structurales 142):

I dansk er subjektivkasus selekteret af syntetisk aktiv +
(arkaisk) numerus og person i verbet. I tysk ~~fastes~~ idet det
førudsettes, at et subjekt altid kan indkatalyseres, hvor det
mangler (kommst zu spät = du kommst du spät).

H af nume-
ris og perso-
na i verbet.

1b. Det måtte undersøges, hvilke andre kommutable led der vil
være at inddrage i det paradigme der behandles (forudsat at
dette er et enkelt paradigme, se 1c) (typeex.: paradigmet lat.
omnis; omnes; ambo). I latin hører hertil idetsindste også
totus, cunctus, muligvis yderligere andre (jf. Brøndal: Omnis
et totus, i Mélanges Holger Pedersen (Acta Jutlandica IX 1,
1937) 260 ff.), i tysk ganz, i dansk hel. Efter Skårups thesis
kunne dette synes at måtte føre til anerkendelse af endnu flere
numera i nogle af sprogene.

!!! opmærksom
på best.
del af
numera

højst i betydning

7 engelsk byr det paradigmet each; others også every
(jf. Brøndal afd. st.).